

Fra: Lars Høier

05. februar 2010
Dokumentnr.: 51042

Sammenfatning af de nye regler på affaldsområdet

Der er i januar 2010 kommet to nye bekendtgørelser på affaldsområdet:

Affaldsbekendtgørelsen, som indeholder generelle regler, der gælder for alle brancher og sektorer. Dansk Byggeri har orienteret om denne i cirkulært nr. 503 og 509. Link til affaldsbekendtgørelsen: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=129843>

Bekendtgørelse om sortering og genanvendelse af bygge- og anlægsaffald, der - som navnet siger - specifikt vedrører bygge- og anlægsaffald. Dansk Byggeri har orienteret om denne i cirkulært nr. 518. Link til bekendtgørelsen om bygge- og anlægsaffald: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=129204>

Hvor affaldsbekendtgørelsen er et forholdsvist omfattende dokument, er bekendtgørelsen om bygge- og anlægsaffald en tekst på få sider, som alle affaldsproducerende virksomheder inden for bygge- og anlægssektoren bør være bekendt med.

Dette notat er selvsagt ikke en udtømmende beskrivelse af de nye regler men en udpegning af centrale punkter, som man kan få uddybet ved at gå ind i selve bekendtgørelsesteksterne.

Indhold

1. Baggrund om affaldstyper og affaldsordninger
2. Liberalisering af det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald
3. Kommunernes klassificeringskompetence
4. De kommunale anlæg
5. Kildesortering af affald
6. Pligt til genanvendelse
7. Begrebet "uforurenet"
8. Håndtering af farligt affald
9. Forenkling af erhvervsaffaldsregulativerne
10. Adgang til genbrugspladserne
11. Fastlæggelse af erhvervsaffaldsgebyrer
12. Fritagelse fra gebyr
13. Centralt affaldsregister
14. Centralt affaldsdatasystem
15. Spørg den lokale affaldsmyndighed

1. Baggrund om affaldstyper og affaldsordninger

Der findes en række forskellige affaldstyper og en række regler for, hvordan disse skal håndteres. De to hovedkategorier er: erhvervsaffald (affald fra virksomheder) og husholdningsaffald (affald fra private husholdninger).

Hver af disse kan underopdeles i en række typer: genanvendeligt affald, forbrændingseget affald, deponeringseget affald, farligt affald mm.

Kommunerne fastsætter i kommunale affaldsregulativer, hvordan de forskellige typer affald skal håndteres i pågældende kommune. Dvs. om affaldet skal hentes af en affaldsindsamler, som kommunen har kontrakt med (indsamlingsordninger), eller om affaldsproducenten selv skal bortskaffe affaldet og i så fald hvilket anlæg han skal aflevere det til (anvisningsordninger). På den måde har kommunerne i realiteten monopol på affaldshåndteringen.

2. Liberalisering af det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald

Med den nye affaldsbekendtgørelse brydes kommunernes monopol på én af affaldstyperne: det såkaldt kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald. Altså det affald, som virksomhederne frembringer og sorterer, og som kan genanvendes i en eller anden form. En meget stor del af bygge- og anlægsaffaldet hører under denne kategori.

Liberaliseringen indebærer, at kommunerne ikke længere skal fastsætte ordninger for det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald (affaldsbekendtgørelsen, § 24, stk. 2). I stedet kan de affaldsproducerende virksomheder frit vælge fra en landsdækkende liste over miljøgodkendte affaldstransportører, genanvendelsesanlæg mv. ("Affaldsregistret" jvf. afsnit nedenfor), hvem de vil have til at håndtere deres affald.

Formålet er at skabe øget gennemsigtighed og konkurrence på markedet for håndtering af kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald.

Virksomhederne har desuden adgang til at aflevere kildesorteret genanvendelige erhvervsaffald på de kommunale genbrugsstationer – mere herom i afsnit nedenfor.

I forbindelse med de øvrige affaldstyper - forbrændingseget affald, deponeringseget affald, farligt affald mm. – har virksomhederne fortsat pligt til at bruge de ordninger, som kommunen fastlægger i sit erhvervsaffaldsregulativ (affaldsbekendtgørelsen § 41, stk. 1).

3. Kommunernes klassificeringskompetence

Kommunerne har fortsat klassificeringskompetence, dvs. kommunerne træffer afgørelse om, hvilken type affald der er tale om (affaldsbekendtgørelsen, § 4). Kommunerne har således stor indflydelse på, om affald er "kildesorteret genanvendeligt affald", der er omfattet af liberaliseringen, eller en anden type affald, der er omfattet af de kommunale ordninger.

Denne model indebærer risiko for, at kommunerne klassificerer affald på en måde, som gør det muligt at anvise affaldet til behandling på et kommunalt anlæg.

Det er særlig kritisk for de private affaldsvirksomheder, der er i konkurrence med de kommunale anlæg.

4. De kommunale affaldsanlæg

En række kommuner og kommunale fællesskaber ejer affaldsbehandlingsanlæg (ikke at forveksle med genbrugspladser). Disse anlæg må ikke længere behandle kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald (affaldsbekendtgørelsen, § 94).

Der er dog to undtagelser: De kommunale anlæg må behandle kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald fra kommunens egne institutioner. Og de kommunale anlæg må udbyde overskydende behandlingskapacitet til private virksomheder. Det sker i givet fald i konkurrence med private affaldsanlæg (§ 94, stk. 2 og 3).

De kommunale anlæg må ikke udvide deres behandlingskapacitet til kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald udover den kapacitet, som anlægget rådede over den 26. februar 2009. De er således låst fast på niveauet fra februar 2009 (§ 96, stk. 2).

For at modvirke konkurrenceforvridning er der samtidig indsat et krav om, at de kommunale anlæg har en skarp regnskabsmæssig adskillelse mellem deres behandling af affald for private virksomheder og deres behandling af øvrigt affald (§ 98). Det er dog uklart, i hvor høj grad der vil blive ført tilsyn med dette.

5. Kildesortering af affald

De affaldsproducerende virksomheder har fortsat pligt til at kildesortere deres affald, dvs. sortere affaldet på arbejdsstedet i genanvendeligt, forbrændingseget og deponeringseget affald samt sortering efter materiale og anvendelsesform (affaldsbekendtgørelsen, § 3, stk. 33 og § 72). Kildesortering er et grundlæggende princip i den danske affaldsregulering.

Bygge- og anlægsaffald til genanvendelse skal som minimum sorteres i følgende fraktioner (bekendtgørelsen om bygge- og anlægsaffald, § 3):

- 1) Natursten, f.eks. granit og flint
- 2) Uglaseret tegl (mur- og tagsten)
- 3) Beton
- 4) Blandinger af stenmaterialer, uglaseret tegl og beton
- 5) Jern og metal
- 6) Gips
- 7) Stenuld
- 8) Jord
- 9) Asfalt

Ved kildesortering af affaldsfraktionerne nr. 1 – 4 skal det sikres, at alt andet end mørtel og evt. armeringsjern er frasorteret og særskilt håndteret.

Kildesortering af bygge- og anlægsaffald kan dog undlades, hvis den samlede affaldsmængde fra det pågældende bygge- eller anlægsarbejde ikke overstiger 1 ton. I så fald skal affaldet sorteres på et sorteringsanlæg, som kommunen anviser (bekendtgørelsen om bygge- og anlægsaffald, § 3, stk. 4).

Desuden kan sortering ske på en af kommunalbestyrelsen godkendt lokalitet, hvis det pga. pladsmangel el.lign. ikke er praktisk muligt at sortere på arbejdsstedet (§ 3, stk. 5). F.eks. kan det være vanskeligt at få plads til at opstille en række containere på en byggeplads i et byområde.

6. Pligt til genanvendelse

I forlængelse af kravet om kildesortering indeholder affaldsbekendtgørelsen et krav om, at affaldsproducerende virksomheder skal sikre, at væsentlige dele af deres genanvendelige affald rent faktisk genanvendes (§ 72, stk. 2).

Denne forpligtelse opfyldes ved, at de affaldsproducerende virksomheder efter behov, dog minimum en gang om året, afleverer deres kildesorterede genanvendelige affald til et registreret genanvendelsesanlæg eller til en godkendt og registreret affaldsindsamlingsvirksomhed (§ 72, stk. 4).

7. Begrebet ”uforurenet”

Bekendtgørelse om bygge- og anlægsaffald understreger, at bygge- og anlægsaffald til genanvendelse skal være ”uforurenet”. Definitionen på uforurenet er, ”at det med høj grad af sikkerhed kan lægges til grund, at affaldet ikke indeholder forurenende materialer eller stoffer i et sådant omfang eller af en sådan koncentration, at genanvendelse af affaldet kan have skadelig virkning på miljøet eller menneskers sundhed” (§ 2, stk. 3)

Dette skal ses i lyset af, at Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at en del byggeaffald kan være forurenet med det miljø- og sundhedsskadelige stof PCB. Derfor understreges det også i bekendtgørelsen, at PCB-holdige fugematerialer i forbindelse med kildesorteringen skal være identificeret, frasorteret og særskilt håndteret.

8. Håndtering af farligt affald

Virksomheder, der frembringer farligt affald - f.eks. byggeaffald med PCB-indhold over en bestemt grænseværdi - skal anmelde affaldet til kommunen (affaldsbekendtgørelsen § 51). Ligeledes skal virksomhederne sikre, at det farlige affald er forsvarligt emballeret i nødvendigt omfang i forhold til affaldets sammensætning, mængde, vægt og volumen. (§ 54).

Affaldstransportører, der transporterer farligt affald, skal føre register over dette, opbevare oplysninger og dokumentation for oplysninger i 3 år, og efter anmodning fra Miljøstyrelsen

9. Forenkling af erhvervsaffaldsregulativerne

Ifølge den nye affaldsbekendtgørelse skal kommunerne fremover udarbejde deres affaldsregulativer på grundlag af en centralt fastlagt standardskabelon (§ 19, stk. 3). Formålet er at forenkle og ensrette affaldsregulativerne, der hidtil har været udformet meget forskelligt i de forskellige kommuner. Samtidig etableres der en national database over de kommunale affaldsregulativer.

Disse ændringer vil gøre det nemmere for de virksomheder, der arbejder på tværs af kommunegrænser, at overskue affaldsreglerne i de forskellige kommuner, og det vil reducere det administrative bøv. l.

De kommunale affaldsregulativer vil fortsat indeholde regler for håndtering af alle typer affald – på nær det kildesorterede genanvendelige erhvervsaffald, der som før nævnt liberaliseres og ikke længere er omfattet af den kommunale anvisning.

Reglerne for, hvordan genanvendeligt bygge- og anlægsaffald skal håndteres, fremgår i stedet af den nye bekendtgørelse om sortering og genanvendelse af bygge- og anlægsaffald.

10. Adgang til genbrugspladserne

Med den nye affaldsbekendtgørelse bliver kommunalbestyrelserne forpligtet til at give virksomhederne adgang til de kommunale genbrugspladser – hidtil har mange genbrugspladser været forbeholdt de private husholdninger (affaldsbekendtgørelsen, § 38).

Virksomhederne får dog kun lov til at aflevere begrænsede mængder affald per gang, idet der er adgang for køretøjer på max 3500 kg. plus trailer.

For farligt affald er der en mængdebegrænsning på 200 kg. pr. år. Kommunen skal udskrive en kvittering for det farlige affald, som virksomheden afleverer på genbrugspladsen.

De nye regler sikrer adgang til genbrugspladserne i virksomhedens hjemkommune. En virksomhed har således ikke mulighed for at læsse affald af på en kommunal genbrugsplads i en anden kommune. Sådan har det også været hidtil langt de fleste steder.

Det betyder ikke, at virksomheden er tvunget til at tage affaldet fra en opgave med tilbage til hjemkommunen. Der er som altid mulighed for at få en privat transportør til at komme og sætte en affaldscontainer op på arbejdsstedet.

11. Fastlæggelse af erhvervsaffaldsgebyr

Hidtil har kommunerne beregnet deres erhvervsaffaldsgebyrer på mange forskellige måder. Med den nye affaldsbekendtgørelse ensrettes beregningsmetoden. Erhvervsaffaldsgebyret vil komme til at bestå af fire delgebyrer (affaldsbekendtgørelsen, § 59):

1. Et gebyr for kommunens administration, planlægning, tilsyn o.lign. på erhvervsaffaldsområdet. Dette gebyr fastsættes som et gennemsnitsgebyr for alle virksomheder.
2. Et gebyr for indsamlingsordninger for dagrenovationslignende affald hos alle virksomheder i kommunen, som er omfattet af ordningen. Gebyret fastsættes på baggrund af serviceniveauet (beholdervolumen, tømningfrekvens mm.)
3. Et gebyr for indsamlingsordninger for forbrændings- og deponeringsegnet farligt affald hos alle virksomheder i kommunen, som er omfattet af ordningen. Gebyret skal fastsættes som et gennemsnitsgebyr.
4. Et gebyr for virksomheders adgang til at aflevere affald på genbrugspladser. Gebyret skal differentieres efter følgende fordelingsnøgle samt det antal virksomheder, som findes i kategori 1-4 i kommunen:

1. Øvrige virksomheder	1/2
2. Håndværkere og anlægsgartnere (0-1 ansatte):	4
3. Håndværkere og anlægsgartnere (2-10) ansatte	6
4. Håndværkere og anlægsgartnere (over 10 ansatte)	8

Dertil kommer de priser, som virksomhederne skal betale, typisk per ton, for aflevering af affald på de offentlige forbrændings- og deponeringsanlæg. Her er der ingen ændringer i forhold til hidtil.

De affaldsproducerende virksomheder vil som konsekvens af de nye gebyrprincipper opleve ændringer i deres gebyrbetaling alt efter, hvordan betalings- og adgangsvilkårene er i deres kommune i dag. Eftersom der i dag er mange forskellige måder at opkræve gebyr på

i landets kommuner, vil de generelle gebyrprincipper have forskellig virkning afhængig af, hvordan udgangssituationen er.

Gebyret skal opkræves hos den i CVR-registret registrerede ejer af virksomheden (i modsætning til hidtil, hvor opkrævningen er sket på grundlag af BBR-registret). Gebyret skal opkræves for hvert p-nummer, som er registreret i registret (§ 56, stk. 4).

Gebyrfastsættelse efter stk. 1. – 3. er først gældende fra 1. januar 2011. Gebyrfastsættelse efter stk. 4 er gældende fra januar 2010 (affaldsbekendtgørelsen, § 103).

12. Fritagelse fra gebyr

Enkelte virksomheder kan slippe for at betale affaldsgebyr. Det drejer sig om virksomheder med en årlig omsætning under 50.000 kr., virksomheder der kan dokumentere, at de selv genanvender alt deres affald eller at de ikke producerer noget affald, samt visse branchekoder og virksomhedsformer (§ 60).

13. Centralt affaldsregister

I forbindelse med regelændringerne på affaldsområdet oprettes der også et centralt affaldsregister, som administreres af Miljøstyrelsen (Miljøcenter Roskilde).

Her skal genanvendelses anlæg, affaldstransportører, affaldsindsamlere, affaldsmæglere m.fl. registreres (affaldsbekendtgørelsen § 80-81). Der er således ikke tale om, at bygge- og anlægsvirksomheder skal registreres - medmindre en bygge- eller anlægsvirksomhed også arbejder som f.eks. vognmand/affaldstransportør.

Affaldsregistret kan bruges som opslagsværk for affaldsproducerende virksomheder, der skal have fundet et anlæg eller en transportør, der kan håndtere deres affald. Derfor er det en fordel for transportører etc. at stå i registret.

Der er allerede nu mulighed for at blive registreret i et foreløbigt register. Fra 1. september 2010 er registreringen obligatorisk. Ansøgning her og nu sker hos Miljøstyrelsen, og den obligatoriske registrering 1. september sker via www.virk.dk.

Skal man registreres som affaldstransportør kræver det godskørselstilladelse, mens registrering som genanvendelses anlæg og affaldsindsamlere også kræver en miljøgodkendelse og et bestemt kursus.

14. Centralt affaldsdatasystem

Desuden oprettes et nyt affaldsdatasystem, som ligeledes administreres af Miljøstyrelsen (Miljøcenter Roskilde), og som skal samle alle oplysninger om affald i Danmark ét sted. Formålet er forenkling og bedre overblik.

Affaldsbehandlingsanlæg, sorteringsanlæg, affaldsindsamlingsvirksomheder m.fl. skal indberette data om de affaldsmængder, som de modtager og håndterer, til affaldsdatasystemet. Desuden skal virksomheder, der selv behandler/genanvender deres affald, indberette til systemet (affaldsbekendtgørelsen § 67).

Således skal bygge- og anlægsvirksomheder generelt ikke indberette data til systemet, men hvis en virksomhed f.eks. nedknuser og genanvender brugt beton på en byggeplads, vil det ifølge Miljøstyrelsens umiddelbare fortolkning skulle indberettes.

Indberetningerne til affaldsdatasystemet skal ikke foretages per læs, men årligt. Det skal ske senest den 31. januar dækkende det forudgående år, og første gang senest den 31. januar 2011. Indberetningerne skal foretages på www.virk.dk (§ 68).

Kommunerne og Miljøstyrelsen vil få adgang til og mulighed for at rette i affaldsdatasystemet og kan således bruge det til statistik, planlægning og tilsyn med virksomhederne. Virksomhederne får med systemet mulighed for at trække rapporter om egne affaldsdata til brug for miljøarbejde, grønne regnskaber mv.

I forbindelse med indførelse af affaldsdatasystemet skal virksomhederne ikke længere udarbejde/opdatere stamkort til kommunerne, og kommunerne har ikke længere ret til at udbede sig transportrøplysninger fra affaldstransportører.

15. Spørg den lokale affaldsmyndighed

De nye regelændringer på affaldsområdet kan umiddelbart virke uoverskuelige, og hvis der er noget, som man er i tvivl om, bør man kontakte affaldskontoret i sin kommune, der er affaldsmyndighed i lokalområdet.

Der vil være forskel på, hvor hurtig de enkelte kommuner er til at implementere de nye regelændringer, og derfor bør de affaldsproducerende virksomheder ikke holde sig tilbage med at kontakte deres kommune om, hvor langt kommunen er kommet, og hvordan virksomhederne i kommunen skal forholde sig i den aktuelle situation.